

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

GOSPODAR.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 23.

V Mariboru 9. junija 1870.

Tečaj IV.

Koga naj volimo?

Kdar so volitve, pride marsiktero pismo ponujat tega ali tega poslanca. Dobite nemška pisma pa tudi vladeželnih Nemcev in nemškutarjev, pisma v slovenskem jeziku na kupe tako, da ste celo zmoteni in ne veste, koga bi volili.

Pri volitvah se je treba prašati, ktero stranko pa hočemo podpirati, če je več strank. Treba je, da se srenja odloči za svojo stranko, predno voli volilnega moža in onda najspodobnejšega moža, ki prevzame s tim nalogo, da mora glasovati za odločeno stranko.

Pri nas je borba ali naj obvelja vladeželna nemška oziroma nemškutarška stranka ali slovenska, drugih strank pri nas ni, zato se imate odločiti le za vladeželno nemško ali slovensko stranko in odločiti se imate jasno. Kajti pri volitvah pridejo vse zvižaje na red, vladeželni Nemci podpihujejo nemškutarje, ti v slovenskem jeziku k vam govorijo in vam lažejo in vas golufajo in obetajo, da je groza; potem če vas utegnejo vloviti, se vam prav grozno smeji.

Vladeželna nemška, pri nas nemškutarška stranka pa so oni politikarji ali državniki, ki so Avstrijo kot veliko državo razklali v dve mali državi, kojih nobena za se ni tako močna, da se more braniti ali le ob viharnih časih obstati, obe skup pa sta tak rahlo zvezani, da se ne more reči, kdaj ktera kateri hoče ali mora pomagati. Ta stranka hoče vladati nad Slovani in jim zapovedovati v šolah in sodnijah, in za to vladanje zahteva denarja in vojakov, za to še ni nobeno leto izhajala z itak napetimi davki, ampak delala je še vsako leto dolge. Ta vladeželna nemška stranka se mora le držati s pomočjo vojakov in birokratov in ti stanejo mnogo denarja, ta stranka govori o svobodi, ali le za se, nam Slovanom pa namerjavajo jarem in nas hočejo z vojaki in davkom potlačiti in ponemčiti. Ker vseh Slovanov v Avstriji na enok ne more premagati, cepi Poljake od Čehov in Slovencev in od drugih federalistov, jim vse obeta, tako da bi potlej vladali samo Nemci, Magjari in Poljaki. Ta stranka niso svobodomiselnih Nemci. Ampak Tirolci, vsi nemški konservativci in možje, kakor Šuselka, Fischhof, Maasen ali naš slavni poslanec Herman o njej nočejo nič vedeti in jo podirajo. Ta vladeželna nemška stranka dozdej od vlade podpirana je strašno nesramna pri volitvah, eden njenih ponudnikov je nam Slovincem v lice metal ruske rubeljne in rimsko hlapčevanje brez kazni, in je na podlagi obrekovanja in sirove sile zmagal.

Slovinci ali hočete s to stranko imeti kaj opraviti, ali jo hočete s svojim glasom podpirati, ali hočete svoj tilnik pod jarem ponuditi, ali hočete za svoj denar in svoje vojake se dati nadvladati in nemčiti in državo še v večjo nevarnost spraviti? To si pri volitvah dobro premislite.

Ali marveč hočete podpirati s svojim glasom slovensko stranko, ki ima za zaveznika vse Slovence na Kranjskem, Goriškem, Koroškem in Primorskem, za zaveznike imeniten česki narod, slavne Tirolce, najizobraženejše Poljake, kakor je Smolka, najimenitnejše in pravičnejše Nemce, kakor je v Gradcu dr. Maasen, dr. Weiss, grof Buol, na Dunaju, dr. Fischhof, dr. Smolka, vse duhovništvo. Kaj pa hoče naša stranka?

Naša stranka hoče pravico. Zakaj bi samo eden narod imel vlado ali dva ali trije, n. pr. samo Nemci, Magjari in Poljaki? To ni prav, to ni pravica. Vlada naj vsak narod na svoji zemlji pa ne dalje, Nemci na Nemškem, Magjari na

Magjarskem, Poljaki na Poljskem, Slovenci pa na Slovenskem. To je pravica.

Na dalje hoče naša stranka enotno Avstrijo. Kaj nam pomaga pol Avstrije, ta nas ne more braniti niti proti Italijanom, niti proti Prusom ali Francozom, ne ubrani nas na nobeno stran. Kaj pa pomaga biti v taki državi, ki nas ne ubrani. Zato hočemo celo Avstrijo, tudi Oggersko mora biti z ostalo Avstrijo stvarinsko (realno) zvezano, in iz tega vzroka mi nočemo gole personalne zveze z Oggerskim, ampak za vnašne in trgovske zadeve, zaradi občege zastopa vojaške zadeve, zaradi obče varnosti in državodenarne zadeve, zaradi obče enakega bremena želimo biti z vsemi deželami in narodi, kakor je zgodovina nanesla, zvezani. V uku, sodniji, deželnem gospodarstvu in vladanju, tudi v deželnih brambenih in denarstvenih zadevah pa si naj vsaka dežela, oziroma narod, brez škode in nadvlade drugega naroda napravi kakor se mu rači.

Recite sami, ali hočemo tako Avstrijo oslabiti ali okrepčati? Ali smo svobodni ali nesvobodni, pravični ali nepravični? Ne verujte zato našim nasprotnikom kričačem, ki sami sebe imenujejo liberalce, to je svobodne, in hočejo nas podjarmiti, ki pravijo, da bi mi Avstrijo razdirali, ki jo želimo okrepiti, med tem, ko so jo ravno oni na pol že razdrli. Še nekaj. Nasprotniki bodo pa usta polna vzeli in rekli: Vaši vodje vas hočejo k Kranjcem vteknuti in štirsko zemljo raztrgati, vi pa morate Štajarci ostati, Štajarci, Štajarci!

Ta reč je taka. Dokler naši slovenski poslanci hodijo v štirski zbor, ne bodo narodnih pravic nič dobili. Rechbauer sam, eden še pravičnejših Nemcev je rekel, da on priznava, da imajo Slovenci prav in so v pravici zahtevajoči, to kar zahtevajo, ali on upa, da bode v 50 letih štirška zemlja vsa nemška, in on kot Nемец nemštvu tega pridobitka ne more odvzeti, zato bo glasoval vedno in sploh proti slovenskim zahtevam. Iz tega sledi, da si štirski Slovenci v štirskem zboru v Gradcu ne moremo nikdar nič pomagati, da bomo sploh le robotali in plačevali, dobili pa nič ali le na videz kaj. Enako se godi Slovincem na Koroškem.

Zato so naši naj boljši prijatelji in najučenejši Slovenci sklenoli tirjati, da se slovenska štirška zemlja loči od nemško-štirške. To je, ne bo se delala grapa in zid in živa meja, ampak slovenski ljudje bodo hodili pod slovenske urade, pod slovenske sodnije, v slovenske šole, nemški pa v nemške, vse drugo stane kakor je, dobre pogodbe dobri prijatelji. Tako se pogodimo in mir bo.

Na tak način pa postane prašanje, kam bodo pa naši poslanci hodili v deželni zbor? Ali bodo imeli v Mariboru svoj poseben zbor ali skupno z drugimi Slovenci v Ljubljani. Skupne slovenske zadeve, ki nam 420.000 Štirskim Slovincem pridejo predrage, kakor viša sodnija, više šole i. t. d., lahko imamo z našimi sorodnimi eden isti jezik govorečimi Slovani na Goriškem, Koroškem, Isterskem, Tržaškem in Kranjskem skupno, in to je zedinjena Slovenija.

Od Štirške dežele nismo nikdar nič imeli in ne bomo imeli. Pred l. 1848 so bili v deželnem zastopu sami grajšaki, Slovenci so tlako in roboto delali in desetino plačevali, odslej pa nas demokrati Rechbauerjevi hočejo ponemčiti, z našo lastno deželno doklado braniti pa nas itak more le Avstrija, nikdar pa Štirška, zato zakaj smo vezani, če ne sedimo skupaj. Ime samo pa, če je komu na imenu, bomo že ohranili, saj bomo ostali v zgodovini sploh kot

štirski Slovenci, meje pa se menjajo v srenji, v okraju, okrogu in tudi v deželi, saj je štiriska dežela sama izvirek svojega imena že davno pustila na spodnjo-avstrijskem, kder stoji mesto štirsko in teče reka štiriska. Sicer pa se nočemo ločiti s silo, ampak postavno in s pogojevanjem in upamo nove mejaše od skupne avstrijske delegacije.

Zato povejte sami, ali hoče naša stranka kaj krivega ali nespametnega ali nesvobodnega, zahtevajoča enotno zvezano Avstrijo, enako pravico za vse dežele in narode, pa tudi za nas Slovence edini pogoj, da se ohranimo, da se ločimo od nemških uradnih, sodnih in šol. Le tako po med-sobni pravici in ravnopravnih pogodbah se morejo vsi narodi sprijazniti, če se nobenemu krivica ne godi. Prijaznost narodov pa je mir Avstrije in Evrope, tako bode treba manje vojakov, tako bodo manjše dače in več samostalnosti, več svobode.

Izvolite, ali želite stopiti k naši slovenski in federalistični stranki, ali k nasprotnikom, vladeželnim Nemcem in nemškutarjem.

Slovenci! še ste Slovenci?
Slovenci! Vaš glas odloči, kateri stranki date glas?

Slovenci!

Pod tem napisom je prinesla „Jadranska Zarja“ ta-le prav zanimiv članek: „Čehom je vržena rokovica; s silno, v nebovpijočo pristranostjo česki deželni zbor ni razpuščen, ko so vsi drugi, ker se je bilo bati, da bi dobili Čehi pri novih volitvah večino. Čehom se je dala odpovednica, pa z njimi — tudi nam. Kaj pa so bili vsi politični boji v Avstriji? Njih bitje je to, da so skušali Slovani, tako dolgo tlačeni, emancipirati se in zavzeti sebi pristojno mesto v državnem svetu. — Toraj slovanski narodi v Avstriji le skupno zmagajo, ali pa — skupno padejo. Če se gre čez Čeha na dnevni red, gre se tudi čez nas, brez njih si k večjemu kaj nestalnega izprosimo, pa nič stalnega ne priborimo. Čehom je treba priti do živega, si mislijo ustavoverci, in — vničena je slovanska opozicija.

O nikar ne upajmo od Nemcev pravičnosti! — S čim in kdaj so jo že pokazali? Nasprotno, ali si nismo morali priboriti vsako najmanjšo koncesijo s trdim bojem? Da, ako bi prav zdaj dali Poljakom in Slovincem kako milost, bodo to storili le zato, ker se čutijo še preslabe nasproti celi opoziciji, pa kakor bi se jim posrečilo podreti prvi steber slavjanstva avstrijskega, Čeha, bogme, da je tudi po Poljaki in zlasti po nas Slovincih. S čim si je hrabri česki narod zaslužil, da se prezirajo njegove svete pravice, ali ne s tem, da se je pogumno postavil na borišče za se in za nas? In kaj je storiti nam? Podati se nam je v tabor naših vrlih in dragih slavjanskih bratov in boljše je, da trpimo še nekoliko časa z njimi in zmagamo ali pademo, kakor pa da bi z nesramno sebičnostjo živeli v obilnosti na njihovo škodo in tako dolgo, dokler bi se oni ne zatrli in potem toliko gotoveje in sramotneje poginili. Kukavica in izdajalec Slovanstva bi bil vsak slovenski poslanec, ki bi šel v državni zbor, v ta zbor, ki bo šel čez Čeha na dnevni red in ki bo znabiti zopet inavguriral nad našimi ubogimi brati lansko dobo preganjanja in tlačenja.

Naše zastopnike pa, ki jih bomo v kratkem volili, prosimo, — ne prosimo, tirjajmo od njih: naj stopijo na stran Čehov, in boljše je, da nismo nič zastopani, kakor pa tako, da bi pomagali pri delu, ki misli storiti konec vsemu teženju Slavjanov po dostojnem jim uplivu pri vladanju države. Pobrati bodo Čehi vrženo jim rokovico, poberimo jo tudi mi z njimi, da nam je ne bo treba pobirati pozneje, kdar bomo sami!

Smešno in žalostno.

II.

V drugem delu dopisa od 27. aprila št. 96 na krajna šolska zastopništva se govori o občnem učiteljskem zboru, kateri bo meseca junija na Dunaju in vabi vse učitelje, da bi prišli govorov poslušat. Gledé na ta zbor je potem deželno šolsko svetovalstvo iz deželnega šolskega denarnega zavoda po posamezne okraje podelilo nekoliko stotin goldinarjev — saj jih imamo (?) — kateri bi se naj učiteljem razdelili, da

bi se bolj lahko zbora vdeležili. Od tod — ako se ne motim — je v mariborskem okraju razpisano 6 daril po 25 gl. in pri okrajnem zastopništvu so že tudi učitelji odločeni, katerim bo gosp. Seidl milostljivo denarje podelil, da zamorejo — dobro si zapomnite — bolj lahko iti Dunaj gledat, kakor so že nekteri učitelji sami rekli. Nimam sicer nič proti zborovanju, ako ostane v pravi meji in se napravi v namenu, da bi vsem pričujočim koristil. Če zdaj nekoliko premislim pretečene učiteljske zборе, se mora reči, da so daleč svoje meje prekoračili, posebno gledé potrebe naših slovenskih šol. Mesto, da bi se učitelji pogovarjali o svojih predmetih, to je o „pedagogičnih“, so le udrihali po veri, po cerkvi; bolj vmazano je kateri naučene „fraz“ prednašal, toliko bolj so mu nekteri ploskali, drugi pa ne vede za njimi kričali. In ako nekatere govornike berem za prihodnji zbor, sem prepričan, da se bo v ravno tisti rog trobilo. Kdo pa vas je postavil za to učitelje, da bi zoper lastno vero govorili?

Kakor sem rekel, mi bo morebiti marsikteri odgovoril: „Jaz grem pri tej priliki Dunaj gledat. Čujte vsi, kateri dačo plačujete, za vaše težko zaslužene krajearje grejo učitelji Dunaj gledat, ker dobijo iz deželnega šolskega zavoda nekoliko goldinarjev. O strašni greh zoper vse tiste, kateri morajo dačo plačevati! Kdo pa ima ta greh? Kdo je tisti brezvestnež, kateri krvave novce tako potroša? Ne učitelji, ampak tisti, kateri v deželnem šolskem svetovalstvu vladajo nam na krivico in škodo, posebno nemškutarji, naj veči nasprotniki Slovincem. Obrnite je za boljše reči.

Zdaj pa še kratko vprašam, ali pri tem ne bo poduk zaostal, ker imajo otroci celi teden proste dneve, ker kričite da uk zaostaja, ker morajo otroci nekatere ure k procesiji, ali kakšne pol ure v cerkev iti? Doslednosti vam „liberalni“ gospodi manjka. Slovenskim učiteljem pa svetujem, ako ste narodni, ostanite doma in snidite se na slovenski zemlji, ter se pogovorite o potrebah naših slovenskih šol.

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

Oskrbovanje požlahnjanih dreves.

Že je povedano, da se žlahni cepiči morajo odločiti, da se ne pomešajo. Sedaj pa, ko so drevesa cepljene, jih je zvesto zaznamnati, da se vé, kterege roda, leta, itd. da so. Tudi je prav koristno, vse to v gospodarske bukve zapisati, in če je sadno drevje kupljeno, še pristaviti, od kod, po kateri ceni, itd.

Drevesa gre pregledati, ktera so s cepičem ali popkom požlahnjena. Do kresa še prvo leto popek mladiko stori; pozneje cepljen pa še le prihodnjo spomlad zeleni: v 14 dneh se že vidi, ali se je popek prijel ali ne. Kadar se je popek prijel, se divjak dober palec nad prijetim popkom pošev odreže, da rana na nasprotno stran cepa pride. Ko je pa iz popka močna mladika pognala, se konček divjaka vrh cepa tikoma pri cepu vprek odreže in rana z voskom zamaže. — Kar se tiče vejic ali mladik, ki po divjaku rastejo, se samo prikrajšajo, dokler deblo močnejše ne zraste. To velja tudi pri peščenem sadju, če se visoko v deblo cepi. Večkrat je tudi dobro pri nizko cepljenem divjaku pustiti katero vejico, ki iz divjaka raste, kadar cepič klaverno žene, in jo malo prikrajšati, da sok bolj v cep prihaja; mladiko popolnoma pri deblu odrezati, ne kaže; potem bi se lahko cep in divjak osuhnili. Kar iz korenin poganja, je treba potrebiti, da drevesce lepše raste, posebno pri slivah, ktere zlo plitvo rastejo.

Dobro rastečim cepičem se trakovi iz začetka odnehajo, kakor potreba nanese. Kadar so se pa cepiči dobro zarastli, in rane zacelile, se jim obveze popolnoma odvijajo,

Cepljena drevesa se morajo skrbno oplevati, okopavati, trebiti, v suši jim prilivati, nič pa ne gnojiti; razun z dobro prstjo in cestnim blatom.

Ako uši po mladikah listje zgrbančijo, je dobro zoper to mrčes, če ga z mjlino, žajfno ali tobakovo vodo pomočiš, da pogine. Tudi kamno-olje ali petroleja v vodo nekoliko vlitega, je dobra pomoč zoper uši, kdor jih z rokami noče odpraviti.

Če bi zajc katero drevesce oglodal, ali celo pregrizel,

in se je to precej visoko na cepiču ali žlahnem deblu zgodilo, se poškodovani kos odreže tako, da iz cepiča ali žlahnega debla nova mladika v prihodno deblo izraste; na debelejšem deblu se pa rana izreže in z drevesnim voskom zamaže. Kedaj tudi krtice objedo koreninice, da drevesce vsahne; tim se naj s fosforom meča od kruha ali zemlje, ali kosček sira, v katerem je strupa primešanega, ki ga posebno ljubijo, nastavi po luknjah, da poginejo. Majhni kukci, kebrički, mrčesi in gosnice se z roko pomorijo; kdor jih na drug način noče uničiti. Ravno tako gre paziti in loviti dolgorivčke, ki mladike prebodejo, listje zasušijo, jajčica v njih ležejo in veliko kvara naredijo; zasukano listje se mora pobrati in v ogenj vreči da zgori, sicer se mladi zvalijo. Mah se najbolje z lugom odpravi, ki se po drevju nareja, ako se s kakim šopkom ali kunjjo ali s ščetico, krtačo v lug namočeno po mahu drgne ali riblje; tudi pri velikih drevesih to pomaga; ali pa z apno in ilovico debela in veje dobro pomažejo; s tem se ob enem tudi mrčesi in zalege po razpoklinah skorjinih uničijo.

Izkopanje in obrezanje sadnjih dreves.

Kadar so sadnja drevesa že 5 do 7 let stara, ali za palec debela in seženj visoka, se izkopajo in pripravijo za svojo prihodno stanovitno mesto, kder bodo svoje dni ostala. Za tako delo je pa jesen in spomlad najdostojniši čas, ker takrat drevje ni v muzgi. Izjemama se tudi zelena, celo cveteča drevesca brez škode presadijo.

Drevesca se morajo varno izkopati, da se koreninice ne poškodovajo; debele ne prekoljejo in male ne potrgajo ali ne omuznejo. Najpred se prst iz vrha do korenin odkoplje, potem se drevo od ene strani globoko spodkoplje in nagne, od druge strani pa se prav globoko korenine spodsekajo, in kadar se drevesce vzdigne, se prst mora tako varno otestiti, da se male koreninice ne potrgajo.

Sedaj se drevo očedi in obreže po koreninah, po deblu in po vrhu. Srednja srēna korenina, ki naravnost v zemljo raste, se močno prikrajša, da potlej več postranskih korenin požeje; druge predolge koreninice pa se le malo prirežejo. Male koreninice, ktere iz stranskih korenin na vse kraje rastejo in se sesavke zovejo, ker iz vrha zemlje zrak, toploto, roso in močo za rast in rodovitnost vlečejo, se le tiste prikrajšajo, ktere so po koncih trohljive ali bolne.

Tudi deblo se mora vsih stranskih mladik gladko otrebiti, in sicer pri slivah in črešnjah seženj visoko, pri jabelkih in hruškah 7 do 8 čevljev visoko, in pri oreh in kostanju pa še više gladko deblo naj bo, da lepe vrhove naredijo. Pri presajenju se morajo tudi vrhi prikrajšati, vendar tako, da, če več ima drevo korenin, več vrha se mu pusti, ki naj, če je mogoče, iz 4 ali 5 vej obstoji, ker vrh s tremi vejami je grd, in drevo vilam podobno. Tudi je treba paziti, da ne bo vrh na eni strani večji in širji, kakor na drugi strani drevesa. Pri orehu se nikoli vrh ne odreže, ki ima velik stržen, in bi se potem sušiti začel, potlej pa gnjiti. Tudi pri kostanju ne gre vrha prikrajšati, da bolj visoko in večje drevo zraste. Le jabelkom, hruškam, slivam, črešnjam itd. se vrhi prirežejo; in kedar se obrezujejo, naj se vselej od spodaj gori to stori, da se manjše rane naredijo in prej zacelijo. Dobro je, da se vsaka taka rana z voskom zamaže. Izkopana drevesca se morajo ko najhitrej v senco spraviti, ali saj ob koreninah s prstjo zagrniti en črevelj visoko, da vlago in senco imajo. Nikdar pa ne smejo korenine na sapi ali solneu biti, ker se grozno hitro sesavke posušijo; tudi v gnojnico jih ni devati. (Dalje.)

Kdaj in kako se naj napravijo vinske kleti.

Vinske kleti se naj napravijo ko najbliže dobre ceste ali železniških kolodvorov ali pristavah parnih ladij i. t. d. Taka klet mora biti zidana, če se ne more napraviti v kako skalo. Tla mora imeti kamnata ali še bolje ciglena, da se tako lože snažna ohrani. Dobra klet mora biti postavljena proti severu, mora biti 16 do 24 čevljev visoka in imeti potrebna okna, da se lahko prevetri. Čim globejša je klet, tim boljša je, ker zunajna toplota nima tako mnogo upliva do kletine toplote. Kletina okna morajo biti tako napravljena, da se lahko zadela, da ne more v klet niti prevelika toplota niti prevelik mraz in se klet vendar lahko prevetri. Če klet ni presuha niti premokra, je za kletno gospodarstvo najbolj prilična. V kleti mora biti celo leto enaka

toplota, in najboljša je, kakor mnoge skušnje učijo, če kletina toplota ni nižja kakor 9 stopinj po Reaum., in če ne prestopi 11. stopinje. Iz tega se vidi, da je barometer po Reaum. zelo važna stvar v vsaki kleti.

Dopisi.

Iz Ribnice na Štajarskem. Kakor se od več strani naše ljube slovenske domovine čujejo pritožbe zoper nove šolske naredbe in osebe; tako bi se tudi mi lahko pritoževali, posebo pa kar nam je okrajno šolsko svetovalstvo za našo šolo postavilo krajnega šolskega ogleda, tukaj stanujočega Laha T., ki še slovensko govoriti ne zna. Ne vemo, ali je ta Lah pri okrajnem šolskem svetovalstvu s tem dobil tako zaupanje, da je mislil pri konkordatovi borbi razsvetljenje napraviti? če ravno je vendar nekterim sveče prinesel in jih prižgal, so lastniki biš vendar ugasnili in za drugo porabo hranili; ali morebiti s tem, da je Marenberčanom repni molek poslal? ali da je blagoslovljanje tukajšne farne cerkve (po predelovanju in popravljanju) zaničljivo narisal in „burgermajstra“ pripravil, da je to podpisal in sl. kn. konsistoriju v Maribor poslal? O uboga mladina, ki imaš takega krajnega šolskega ogleda! V šoli otrokom pravi, da ga naj ne pozdravljajo z „hvaljen bodi Jezus Kristus“. Neki veljavni mož je na to nasvetoval, da bi se naj poprašal: „Ti ptujec, ali verješ na Boga? Tudi sv. misijon, s katerim je vse zadovoljno in hvali č. g. župnika, da so nam ga oskrbeli, je z lažmi in zvijačami popisal in tetki „Tagespošti“ poslal, tako da še vrednik vsega ni hotel v list vzeti. Garibaldi bi se gotovo takega učenca ne sramoval.

Pri seji krajnega šolskega svetovalstva ukazuje nektere stvari naravnost, ne pa, da bi predlog storil, o katerem bi se naj glasovalo. O Giskra! škoda da nisi vedel za tega parlamentarca, koliko menj besedovanja bi bilo treba v državnem zboru! Na predlog krajnega svetovalca, obče spoštovanega g. Ign. Sgerm-a, da bi se v sejah v slovenskem jeziku obravnavalo, ker se je bati, da bi se kaj v zapisnik zapisalo, kar bi ne prav znajoči nemškega jezika ne razumeli, je djal, da se on tedaj celo posvetovanja udeleževati ne more, ker slovensko ne razume, in tako se pred slovenskimi svetovalci nemško obravnjuje in piše, za šolo z popolnoma slovenskimi otroci! Ko je zgorej omenjeni svetovalc o stvari, ki je pri posvetovanju na vrsti bila, neke besede govoril, mu je omenjeni šolski ogleda rekel: „če hoče o tem kaj več govoriti, naj od posvetovanja odide“. On je tudi to storil, in naravnost odpoved za svetovalca na okrajno šolsko svetovalstvo poslal in v tem izrekel, da se naj v prihodnjem tak izvoli, ki bo krajnemu šolskemu ogledu po volji. Ker je sploh vse tukajšno ljudstvo nezadovoljno s tem krajnim šolskim ogledom (nekteri celo pravijo, da otrok ne bodo več v šolo pošiljali) in tudi okrajnim šolskim svetovalcem ta ogleda ni več po volji, zato bi bilo svetovati več svetovalcem, naj bi po izgledu g. Ign. Sgerm-a odpoved na okrajno šolsko svetovalstvo poslali, in to bi gotovo drugega krajnega šolskega ogleda postavilo. Da bi se sam odpovedal te časti, tega ni misliti, ker je že poprej, ko je še šola pod duhovsko oblastjo bila, na to mesto želel paiti. Sicer so mu nekteri takrat glase dali, ker ga še niso do dobrega poznali. Ko so pa č. g. župnik drugega za potrjenje predložili, je on po nemških časnikih pisaril in sam sebe za sposobnega, hvalil, o njem pa, kterega so č. g. župnik želeli, je pisal, da je nesposoben, ker nemški ne zna (?) a zdaj pa velja, gospodine! da ogleda slovenski zna v šoli, kder so slovenski otroci! in kder se nekaj še vendar tudi slovensko uči!

Od Pesnice. V nedeljo, to je 29. velikega travna t. l. zjutraj rano se podam v bližnje mesto Radgono. Bilo je prav prijazno spomladansko jutro, ptički so veselo žvrgoleli in pošiljali svoje mile glase proti nebu in hvalili svojega stvarnika, ki tako dobro za nje skrbi. Ko se bližam mestu, opazim na enkrat, da vre ljudstvo od vseh strani in hiti proti neki krčmi. Vsakemu se je videlo na obrazu neko posebno veselje. Mislil sem si, kaj neki to pomeni, in se bližam tudi gostilnici, ki je četrte ure od mesta, in opazim tamo na vrtu obeljeno smreko, na kateri je vihralo mnogo zastav, vrata gostilnice so zvun tega bile z lepimi vencami okinčane in nad njimi so se videli mnogi napis. Mislil sem si, bode tamo gotovo kaka lepa narodna veselica; motil sem

se vendar strašno, ker, žalibog, pri gostilnici, ki vendar stoji na slovenski zemlji, ne vidim nobene slovenske črke, tako ravno med mnogimi zastavami ni bilo nobene belomodro-rudeče. Kdor je hotel ustopiti, je moral plačati, zakaj pa so plačevali in kaj so tamo videli, me je sram pisati. Zlo obžalujem vse svoje slovenske brate, ki tamo denar trošijo, kder nič ni narodnega, in svetoval bi njim, da bi se rajše bolj vdeleževali naših lepih slovenskih veselje, posebno pa nam jako koristnih slovenskih taborov, katere vsako leto imamo.

V kratkem bode lep tabor pri novi Slatini v kapelski fari. Dragi brati slovenski, pridite tamo, kolikor vas je naj več mogoče in pokažite svetu, da ste pravi slovenski korenjaki, in da vam je res mar za podučenje in sploh za blagor predrage naše domovine „Slovenije“! Z Bogom.

Rodoljub.

Politični ogled.

Njih Velič. cesar je z najvišim sklepom od 28. in 30. maja t. l. imenoval deželnega predsednika v Koroški, **Guidona Ktibeka** za deželnega poglavarja vojvodine štajarske in deželnega sodnijskega predsednika v Gradcu gosp. **Kašparja grofa Lodron-Laterona**, za deželnega predsednika vojvodine koroške, in zadnjič je podelil namestnijskemu svetovalcu prvega razreda štajarske namestnije **Eduardu vitezu Neupauerju** zastran njegovih vernih in izvrstnih zaslug viteški križec reda sv. Leopolda, brez takse.

Potocki hoče vsem deželnim zborom razen gališkega predložiti nasvete o volilnih reformah.

Na Poljskem dobiva Smolkova stranka večino. Če se le Smolka ne bo zadovoljil z Potockijevimi koncesijami.

Avstrijski Nemci so tudi začeli zlo razpadati v stranke, in celo liberalci se že ločijo v „mlade“ in „stare“. Samo v tem so vse stranke edine, da se mora namreč državni zbor narediti neodvisen od deželnih zborov. Če pa bi se to storilo, se spravijo deželni zbori ob vso veljavo, ker vlada bo delala tedaj samo z državnim zborom, in se ne bo mnogo brigala za deželne zборе.

Česki časniki pišejo prav ostro proti decemberski ustavi. „Nar. Listy“ imenujejo naravnost one žlahtnike, kateri bi deklaracijo izdajali ali proti nji ravnali, „izdajalce domovine.“

Moravski Slovani se tudi vedno glasneje in odločneje zbirajo okoli prapora svoje deklaracije.

Posvetovanje Poljakov na Dunaju za zdaj ni imelo nobenega uspeha. Ministerstvo je sicer Poljakom nekaj privolilo, ali vse to ni nič drugega, kakor vabilo gališkega zbora v državni zbor. Pridni bodite pa dobite! pravi Potocki Poljakom.

Iz Prage se piše, da bode grof Sigmund Thun imenovan za višega deželnega maršala.

V Pruski se pripravljajo za volitve v državni zbor in deželne zборе.

V Italiji se še zmirom kažejo puntarske trupe po vseh krajih.

Iz Španjolske so prišli glasi, da je v seji kortezov 31. maja t. l. Gorritio predložil, naj se voli kralj v kratkem. Komisijino sporočilo tega se glasi: Debata o tem se bode oznanila 8 dni poprej, seja bo trajala, dokler ne bo izvoljen kralj, glasovalo se bode s podpisanimi listi; volitev je veljavna, če bo le en glas v večini. Po volitvi prisegne kralj na ustavo.

Novičar.

(Štajarski slovenski kandidati za deželne poslance.) Po razumljenju s okrajnimi volilnimi odbori in dotičnimi kandidati bode centralni volilni odbor priporočal za deželne poslance te-le čast. narodne gospode: Za mesto Celje, g. dr. **Ipavca**, odvetnika v Mariboru; za srenje celjskega okraja, gg. dr. **Dominkuša**, odvetnika v Mariboru in dr. **Vošnjaka**, zdravnika v Šmarju; za Brežice, gosp. **Lenčeka**, posestnika v Blanci; za Ljutomer, g. **Kukovca**, posestnika v Ljutomeru; za mariborski volilni okraj, gg. dr. **Sernca**, odvetnika v Mariboru in dr. **Radaja**, bilježnika v Mariboru; za ptujsko mesto, g. dr. **Geršaka** v Ptuj;

za ptujske srenje g. **Hermana**, c. k. sodnika v Voravi, in za Slovenogradec, g. **žlaht. Adamoviča**, velikega posestnika v Velenju.

(Brezverske šole.) Da neki ultra-liberalci res hočejo vpeljati brezverske šole, se vidi iz tega, da je c. k. deželno poglavarstvo v Gradcu vprašalo zastran tega deželno šolsko svetovalstvo, in da je to v seji 19. p. m. sklenolo in na rečeno vprašanje dalo ta odgovor; da so brezverske šole po §. 1, 3 in 70 točke 3 ljudske šolske postave od 14. maja 1869 nepripustljive. — Tako je prav!

(Izložba semenja na Dunaju.) C. k. vrtnarsko društvo na Dunaju bode napravilo 25. oktobra t. l. izložbo semenja, da se bodo videla najvažnejša vrtnarska in šumarska semena, katera se izrejajo v cesarstvu; kakova semena posebno napredujejo, katere osebe se s tim naj bolj pečajo, in da se na ta način pokrajša pot bodočim sejmam semenja.

(G. J. Stritar) vrednik „Zvona“, je od ministerstva notrajnih zadev imenovan za kontrolornega vrednika prestavljanja drž. zakonika v slovenski jezik. Znano je, da je v tem oddelku tudi nameščen ministerski tajnik g. M. Cigale, vrednik nemško-slovenskega Wolfovega slovarja.

(Slovenskim vojakom se pridiga madjarski.) Iz Ljubljane se piše, da morajo vojaki domačega kranjskega polka pri svojih cerkvenih paradah poslušati madjarske pridige. Pri takih pridigah se bodo Kranjci malo prida naučili.

(„Slovenski pravnik“), katerega izdaja dr. Razlag v Ljubljani, je te dni zagledal beli dan. Kar se vidi iz prvih dveh števil, ki ste prišle na enkrat na svetlo, bode le prav izvrsten in se mora zato ta list vsem rodoljubom posebno pa pravnikom vroče priporočati.

(Hrvaška pevska društva.) Zagrebačko pevsko društvo „Kolo“ in karlovska pevska društvo „Zora“ je hrvaško poglavarstvo razpustilo, zakaj? se še ne vé.

(Strašna povodenj.) V Sedmograškem se je 14. maja izlilo naglo strahovito mnogo dežja, tako, da je voda odnesla 80 hiš večih vasi, in se je zato potopilo više 200 ljudi. Voda je prišla naglo po noči, potopilo se je največ malih otrok in žensk. Nadloga je v celem okraju strahovita in se ne more popisati.

Tržna cena pretekli teden.	V Varaždinu		V Mariboru		V Celju		V Ptuj	
	fl.	k.	fl.	3.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	70	4	70	5	10	4	60
Rži	3	50	3	55	3	30	3	50
Ječmena	2	80	0	00	3	70	3	30
Ovsa	2	5	2	45	2	40	2	90
Turšice (koruze) vagan	3	60	3	50	3	50	3	60
Ajde	3	—	3	10	3	50	2	80
Prosa	2	80	2	40	3	50	2	30
Krompirja	2	40	1	60	1	80	1	70
Govedine funt	—	21	—	27	—	24	—	25
Teletnine	—	22	—	26	—	24	—	25
Svinjetine črsteve funt	—	26	—	26	—	26	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	—	—	8	50	11	—
" 18"	—	—	5	85	0	—	—	—
" 36" mehkih	4	—	—	—	6	20	8	—
" 18"	—	—	4	—	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	80
" mehkega	—	50	—	50	—	45	—	70
Sena cent	3	—	2	30	1	90	2	60
Slame cent v šopah	2	—	1	40	0	95	1	80
" za steljo	1	60	1	—	0	85	1	20
Slanine (špeha) cent	40	—	42	—	44	—	40	—
Jajec šest za	—	10	—	10	—	10	—	10

Cesarski zlat velja 5 fl. 80 kr. a. v.

Ažijo srebra 119.75.

Narodno drž. posojilo 96.65.

Loterijske srečke.

V Gradcu 4. junija 1870: **24 73 51 50 90**

Prihodno srečkanje je 18. junija 1870.

Diurnist

se bode v službo vzel pri ces. kr. sodnji v Rogatcu od 16. junija 1870 počenši. Kdor hoče v to službo stopiti, mora znati dobro govoriti in pisati v slovenskem jeziku. Plače dobi 22 gold. na mesec.

C. k. okrajna sodnja v Rogatcu, 31. maja 1870.